

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

Weitere Moustérienfunde aus Otice /Bez. Opava/. Auf der bekannten Lokalität Otice-Sopka fanden Angestellte der Expositur des AÚ ČSAV Brno in Opava weitere Silexe, die die bereits gewonnene Jungmoustérienkollektion und die der Linearbandkeramik ergänzen. Die Keramikbruchstücke sind insofern etypisch, dass wir nicht einmal ungefähr ihre kulturelle Zugehörigkeit bestimmen können.

PALÆOLITICKÝ NÁLEZ Z BĚLÉ

/ okr. Opava /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Ing. J. Kusyn z KSP Ostrava předal expozituře AÚ ČSAV v Opavě pazourkový artefakt, který nalezl v obci Plesná /okr. Opava/. Silex byl získán ze štěrku, dovezeného z pískovny u obce Bělá. Výrazné drasadlo ze šedého vrstveného rohovce je vypracováno na úštěpu odraženém levalloiskou sbíjecí technikou.

Paläolithischer Fund aus Bělá /Bez. Opava/. In der Gemeinde Plesná /Bez. Opava/ fand man im Sandschotter, der von der Gemeinde Bělá stammt, einen Levalloisabspliss, der zu einem Reiber hergerichtet ist.

EPIPALÆOLITICKÁ STANICE V ZÁBLATÍ

/ okr. Karviná /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

V květnu 1975 předal OVÚ v Českém Těšíně Pavel Wodecki kolekci silexů, kterou nalezl v katastru obce Záblatí. Při terénním průzkumu jsme zjistili, že lokalita se nachází západně od jižního konce osady v údolí bezejmenného potůčku, tekoucího směrem od východu do rybníku Nový Stav. Potůček, který se původně vléval o něco dále do řeky Odry, zahloubil do její vysoké levobřežní terasy hluboký kaňon. Jím byly proříznuty horní sprašové pokryvy würmského stáří /W₃ a W₂/ až na glacialakustrinní písky postupného sálského /riisského/ zalednění. Dosavadní předběžný průzkum ukázal, že silexy jsou vymílány ze svrchní pasáže spraše. V kolekci 302 kusů převládají klínová rydla a krátké masivní vrtáky - zuby. Čepelí je poměrně málo. Vyskytují se i tzv. lamely, ovšem s vysokou hranou přirozeného původu. Nevýrazná škrabadla jsou pouze dvě. V jednom případě se objevila šipka, dlouhý - krčkovitý vrták a dlátko. Zastoupena jsou i drobná pyramidální jádra. Překvapující je absolutní nedostatek mikrolitů. Kolekce se svou skladbou a typologií nástrojů jasně hlásí do závěrečné fáze paleolitika. Přesné kulturní zařazení bude možné až po získání dalšího materiálu a podrobném průzkumu stanice.

Epipaläolithische Station in Záblatí /Bez. Karviná/. Südlich der Gemeinde Záblatí /Bez. Karviná/ wurde im Jahre 1975 eine neue epipaläolithische Station entdeckt.

OJEDINĚLÝ NÁLEZ KOPYTOVITÉHO KLÍNU ZE SENINKY

/ okr. Vsetín /

Rostislav Janošík, Vlastivědný ústav, Vsetín

Dne 1. dubna 1975 ohlásil Josef Řezníček ze Seninky ve Vlastivědném ústavu Vsetín nález zlomku kopytovitého klínu. Tento ojedinělý nález J. Řezníček učinil v r. 1973 při polních pracích na parcele č. 264 v Senince u Vsetína. Zlomek kopytovitého klínu byl vyoran z hloubky asi 20 cm a zdá se, že byl na tomto místě již ve své době odhozen, protože předmět byl zlomen přibližně v polovině své původní délky, takže nemohl být dále používán. Bližší nálezové okolnosti se nepodařilo zjistit.

Zlomek kopytovitého klínu je hlazený, černá barva na povrchu přechází na lomu v hnědou, jeho průřez je plankonvexní. Zachovaná kopytovitě zakončená část předmětu má délku 11,5 cm, šířku 2,5 cm a výšku 2,5 cm.

Lokalita, kde byl zlomek kopytovitého klínu nalezen, nebyla dosud prozkoumána, a proto ani datování tohoto ojedinělého nálezu nemůže být úplně spolehlivé. V hornatém území Vsetínska nelze uvažovat o sou-

vislém pravěkému osídlení, třebaže z povodí Bečvy a Senice pocházejí některé neolitické nálezy, jako například ojedinělý nález kamenného mlátu z Lužné, kamenné sekerky z Valovy skály u Vsetína nebo kamenného mlátu z Nového Hrozenkova. Nález zlomku kopytovitého klínu ze Seninky potvrzuje starší předpoklad J. Skutila o dosud nezaregistrovaných nálezech tzv. "hromových klínů".¹

Problematické zůstává postavení nálezu ze Seninky v rámci dosavadního poznání vývoje osídlení na východní Moravě v mladší a pozdní době kamenné. Lze předpokládat, že osídlení lidu s volutovou keramikou zasahovalo pouze k úpatí Karpat a Beskyd, zatímco lid s vypíchanou keramikou území východní Moravy neosídlil vůbec. Plně v souladu s tímto zjištěním je skutečnost, že na severní a pravděpodobně i na východní Moravě přežívá lid s volutovou keramikou ještě v době, kdy z oblasti Bílých Karpat proniká do povodí Olšavy, Vlárky a Senice lid s moravskou malovanou keramikou.²

Dosavadní ojedinělé nálezy hlazené kamenné industrie z území Valašska /většinou nálezu ze Seninky/,³ s výjimkou keramických střepů z Kelče, Horních Těšic, Komárovic a Malé Lhoty, potvrzují starší úvahy o tom, že se Valašsko stalo v neolitu a eneolitu průchodním územím, napříč něhož vedla stezka od Moravské brány k Val. Meziříčí, Vsetínu a Vlárskému průmysku. S výjimkou Kelečska, Podřevnicka a Valašskokloboucka, jež patří ke starému sídelnímu území, můžeme považovat ojedinělé nálezy z vlastního Vsetínska a Valašskomeziříčska pouze za doklady pohybu pravěkých obyvatel za surovinami a za zvěří podél vodních toků až do hornatých částí východní Moravy. Stejného charakteru je také nález ze Seninky, který můžeme označit za doklad pronikání lidu s volutovou keramikou proti toku větších i menších přítoků řeky Bečvy a Senice.

P o z n á m k y :

- 1 J. Skutil, Vsetínsko v dobách předhistorických, in : Okres vsetínský, Vsetín 1938, str. 60-62.
- 2 J. Mrkos, Optimální osídlovací plochy na Valašsku, Dolina Urgatina I V, 1950, str. 58-60.
- 3 K těmto nálezům patří kamenné mláty ze Zašové a Kladerub, sekeromláty z Komárovic, Loučky, Kunovic, Zámrska a Rouského, dále mláty z Poličné, Jarcové, Loučky, Valašského Meziříčí, Lešné a Zubří, kamenná motyka z Perné, stejně jako úlomky mlátů z Veselé, Zašové a Loučky. Předměty jsou uloženy v muzeu ve Val. Meziříčí.

Einzelfund eines Schuhleistenkeiles aus Seninka /Bez. Vsetín/. Am 1. 4. 1975 meldete J. Řezníček aus Seninka im Heimatkundlichen Institut in Vsetín den Fund eines Schuhleistenkeilbruchstückes, das von der Parzelle Nr. 264 in Seninka stammt. Der erhaltene schuhleistenförmig beendete Teil des Gegenstandes hat eine Länge von 11,5 cm, eine Breite von 2,5 cm und die Höhe von 2,5 cm. Nähere Fundumstände konnten nicht festgestellt werden. Der gefundene Gegenstand zeugt von dem Durchdringen der Träger mit Volutenkeramik nach Rohstoffen und nach Wild nicht nur längs des Hauptflusslaufes der Bečva, wo im Neolithikum und Äneolithikum ein Handelsweg quer durch die Walachei führte, sondern auch gegen den Flusslauf der grösseren und kleineren Nebenflüsse der Bečva und Senice.

CHATA S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU V RAJHRADĚ

/ okr. Brno - venkov /

Čeněk S t a n a, AÚ ČSAV Brno

Při záchranovacím výzkumu na slovanském kostrovém pohřebišti v poloze "Stráně nad Habřinou" v Rajhradě; okr. Brno-venkov, byly odkryty také pravěké sídlištní objekty. Mezi nimi zaujímá zvláštní místo chata s moravskou malovanou keramikou objevená v roce 1975, neboť představuje na lokalitě první a zatím ojedinělý nález z tohoto období. Chata byla na půdorysu nepravidelně obdélníková o rozměrech asi 410 x 340 cm v podstatě se severojižní podélnou osou. Zásyp jámy tvořila šedohnědá, za sucha šedá, značně popelovitá hlína s malým množstvím podložní žlutky a šterku. Více materiálu z podloží bylo při stěnách. Ve východní polovině při středu jámy se hned od hladiny výzkumu vyskytovaly četné kameny, kusy žlutky i drobné hrudky mazanice, takže jsme předpokládali, že by tam mohlo být ohniště. Tento předpoklad nebylo možno jednoznačně potvrdit, neboť stopy po propálení byly nedostatečné. Podtrhnout je možné pouze to, že se tam objevovaly až ke dnu kusy žlutky. Stěny jámy byly kolmé, dno sice v rovině, avšak nerovné, pokryté udusanou žlutkou. Zhloubení dosahovalo na severní straně hloubky 50 - 60 cm pod hladinou výzkumu, na jižní pouze asi 20 - 25 cm, neboť se terén nad chatou k jihovýchodu svažoval. Ve dně bylo několik mělkých jamek, snad po kúlech. S konstrukcí stěn a přestřešení snad mohly souviset jamky v jihozápadním a severozápadním rohu a uprostřed při severní stěně.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně